

A MAGYAR NEMZETI BANK EGYSÉGES SZANKCIONÁLÁSI POLITIKÁJA A 2012. JANUÁR 1-JÉT KÖVETŐEN INDULT ÉS MEGISMÉTELTE ELJÁRÁSOKRA VONATKOZÓAN

Az egységes szankcionálási politika közzétételével az MNB célja, hogy az érintettek számára összefoglalja azokat az alapelveket és eszközöket (intézkedéseket), amelyeket az MNB az ellenőrzési és szankcionálási hatáskörébe tartozó területeken alkalmaz.

A 2012. január 1-jét követően indult és megismételt eljárások tekintetében az MNB ellenőrzési és szankcionálási jogkörét a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2011. évi CCVIII. törvény (a továbbiakban: MNB tv.), a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló, a 2011. évi CLXXIV törvénnyel módosított 2004. évi CXL. törvény, valamint a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény (a továbbiakban: Pmt.) rendelkezései által szabályozott keretek között gyakorolja.

1. A SZANKCIONÁLÁS TERÜLETEI

Az MNB szankciónak tekint minden olyan, szabályszegéshez kapcsolódó intézkedést, amellyel az előírások betartására ösztönöz annak érdekében, hogy a pénzügyi közzétítőrendszer megbízhatóan, hatékonyan és minél kisebb kockázattal működjék, illetve az MNB statisztikai publikációi határidőben, az elvárásoknak megfelelő színvonalon készüljenek el.

Jegybanki szankcionálásra a következő - az MNB tv. 22. § (1) bekezdése alapján az MNB ellenőrzési hatáskörébe tartozó - területeket érintően kerülhet sor:

- a) MNB tv. rendelkezései,
- b) kötelező jegybanki tartalékra vonatkozó előírások,
- c) pénzfeldolgozási tevékenységre és a készpénzforgalmazásra vonatkozó előírások,
- d) a pénzfeldolgozó szervezetek esetében a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló előírások,
- e) a forgalomban lévő törvényes fizetőeszköz és az euro utánpótlására vonatkozó előírások,
- f) pénzforgalmi tevékenységgel és a fizetési rendszer működtetése tevékenységgel kapcsolatos jegybanki előírások,
- g) a tőkepiacról szóló törvény (a továbbiakban: Tpt.) hatálya alá tartozó szervezetekre vonatkozó jegybanki előírások,
- h) a fizetési, illetve értékpapír-elszámolási rendszerekben történő teljesítés véglegességéről szóló törvény (a továbbiakban: Tvt.) előírásainak és a kijelölt rendszerre vonatkozó megállapodásban foglaltak,
- i) az MNB részére teljesítendő adatszolgáltatásokra vonatkozó előírások, valamint
- j) az MNB előző pontokban hivatkozott jogszabályokon alapuló határozatában foglaltak

megszegése, elmulasztása, késedelmes vagy hiányos teljesítése.

2. AZ MNB SZANKCIONÁLÁSI POLITIKÁJÁNAK ALAPELVEI

Az MNB hatósági ellenőrzési és szankcionálási eljárása a következő alapelvekre épül:

- a) **transzparencia** világosan megfogalmazott, az ellenőrzött szervezetek, személyek számára hozzáférhető elvek és eljárás, átlátható jogi szabályozás;
- b) **normativitás** a vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek megtartása és mások általi megtartatása az eljárások során, a jogszabályok és hatósági határozatok érvényre juttatása, szabályszegés, mulasztás, késedelmes vagy hiányos teljesítés megállapítása esetén általánosan érvényes szabályok szerinti szankcionálás;

- c) **hivatalból való eljárás elve** - az eljárások hivatalbóli indítása, a tényállások hivatalból való megállapítása, a bizonyítás módjának és terjedelmének az MNB általi meghatározása, lehetőség az MNB által hozott hatósági határozatok MNB általi felülvizsgálatára, a döntések kijavítására, kiegészítésére, módosítására és visszavonására;
- d) **jogegyenlőség** - törvény előtti egyenlőség, az ügyek indokolatlan megkülönböztetés és részrehajlás nélküli elintézése; egyenlő bánásmód;
- e) **tisztességes eljáráshoz való jog** - a hatáskörök és a hatósági jogkör rendeltetésszerű gyakorlása, a mérlegelési jogkör jogszabályban rögzített szempontok alkalmazásával való gyakorlása, az ügyre vonatkozó tények feltárása és figyelembevétele, ügyféllel való együttműködés követelményeinek megfelelő eljárás, jóhiszeműség, az ügyfél jogainak és jogos - ideértve gazdasági - érdekeinek szem előtt tartása, a bizonyítási eszközök súlyuknak megfelelő értékelése, valóság-hű tényállásra alapozott döntések;
- f) **hatékonyság** az eljárások gyors és szakszerű lefolytatása, rövid határidőn belül kiszabott, a szabályszegés, mulasztás, késedelmes vagy hiányos teljesítés súlyával arányos intézkedés, költségtakarékosság;
- g) **fokozatosság** enyhébb, majd szigorúbb intézkedés(ek) alkalmazása a szabályszegés súlyához és gyakoriságához mérten;
- h) **adattvédelem** - az eljárás során és a jogerősen lezárt ügyek tekintetében is megfelelő gondoskodás a személyes és más, törvény által védett adatok védelméről, a döntésben csak olyan védett adat feltüntetése, amelyet az iratbetekintés szabályai szerint megismerhet az, akivel a döntést közlik, az ügy jogerős lezárását követően pedig a személyes adatok zárolt formában való tárolása az ügy iratainak selejtezéséig vagy levéltári őrizetbe adásáig, azok kizárólag a jogerős döntés végrehajtása, annak ellenőrzése vagy az azzal összefüggő döntés-felülvizsgálat céljából való kezelése.

3. A SZANKCIONÁLÁS ESZKÖZRENDSZERE

Ha az MNB az 1. pontban ismertetett körben jogszabálynak, az MNB hatósági határozatában vagy az ellenőrzött szervezet, személy belső szabályaiban foglaltaknak a 2009. szeptember 30-át követően történt megszegését, elmulasztását, késedelmes vagy hiányos teljesítését állapítja meg a 2012. január 1-jét követően indult vagy megismételt hatósági ellenőrzési eljárása során, az alábbi intézkedéseket jogosult alkalmazni:

- **figyelmeztető levél:** az MNB a hatósági ellenőrzés megállapításai alapján hivatalos levélben felhívja az ellenőrzött szervezet, személy figyelmét a feltárt szabályszegésre, és felszólítja jogszerű magatartás tanúsítására, illetve határidőt tűzve arra, hogy a jogszabályban vagy a MNB határozatban foglalt kötelezettségének tegyen eleget;
- **felhívás:** az MNB felhívja fel az ellenőrzött szervezetet, személyt
 - az előírások pontos, határidőben történő betartására;
 - a szükséges intézkedések megtételére, a feltárt jogszabálysértés és a hiányosságok megszüntetésére, határidőt tűzve a teljesítésre;
- **intézkedési terv előírása:** az MNB intézkedési terv kidolgozására és végrehajtására kötelezi az ellenőrzött szervezetet, személyt, szükség esetén beszámolási kötelezettséget is előírva a megtett intézkedésekre vonatkozóan;
- **rendkívüli, illetve visszamenőleges adatszolgáltatás előírása:** az MNB az adatszolgáltatási kötelezettség megsértése esetén hosszabb időszakra visszamenőlegesen előírja a hiba korrigálását, illetve az elmulasztott adatszolgáltatás teljesítését;
- **üzletszabályzat, belső szabályzat kidolgozására, átdolgozására kötelezés:** az MNB a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény (a továbbiakban: Hpt.) szerinti fizetési rendszer működtetése tevékenységet, a Hpt. szerinti pénzforgalmi szolgáltatási tevékenységet, a Tpt. szerinti elszámolóházi tevékenységet, a központi szerződő fél tevékenységet végző, a központi értéktár, valamint a pénzforgalmazónak minősülő ellenőrzött szervezetet üzletszabályzata, belső szabályzata, illetve a pénzfeldolgozási tevékenységet végző ellenőrzött szervezetet üzletszabályzata, belső szabályzata, pénzmossási szabályzata határidőn belül történő, meghatározott szempontok szerinti átdolgozására szólítja fel;

- **speciális képzésre, szakemberek felvételére vonatkozó javaslattétel:** az MNB - ha az ellenőrzött szervezet alkalmazottai felkészültségének mértéke nem elegendő a jelen tájékoztató 1. pontjában ismertetett körben a jogszabályban, az MNB hatósági határozatában vagy az ellenőrzött szervezet belső szabályaiban foglalt kötelezettségek maradéktalan teljesítéséhez - az alkalmazottak szakmai továbbképzésére, illetve - a Pmt. szerinti felügyeleti hatáskörébe tartozó, pénzfeldolgozási tevékenységet végző szervezet esetében - az adott feladatra, munkakörre megfelelő ismeretekkel rendelkező alkalmazott, vezető felvételére tesz javaslatot;
- **kockázatkezelési eljárások, stratégiák, módszerek megerősítésére kötelezés:** az MNB kötelezi az MNB tv. 65. § (3) bekezdése szerinti tárgykörökben kiadott MNB rendeletek alapján a Hpt. szerinti fizetési rendszer működtetését, a Tpt. szerinti elszámolóházi, központi értéktár és központi szerződő fél tevékenységet végző szervezet ellenőrzött szervezetet a kockázatkezelési eljárások, stratégiák, módszerek megerősítésére;
- **engedély nélkül készített utánszavak megsemmisítésére kötelezés:** az MNB a forgalomban lévő törvényes fizetőeszköztől engedély nélkül utánszavot készítő személyt, szervezetet ezen utánszavak megsemmisítésére kötelezi;
- **tevékenységi engedély visszavonása:** az MNB a Hpt. alapján az engedélyezési hatáskörébe tartozó kiegészítő pénzügyi szolgáltatások vonatkozásában, ha az engedéllyel rendelkező szervezet súlyosan megszegte a tevékenységére vonatkozó jogszabályokat, a MNB határozataiban foglalt előírásokat vagy az érintett szervezet belső szabályaiban foglaltakat, a tevékenységi engedélyt visszavonja;
- **kijelölés visszavonása:** az MNB a Tvt. szerinti kijelölés vonatkozásában, ha a rendszer működése során a Tvt-t vagy a kijelölés alapjául szolgáló megállapodást súlyosan megszegik, a kijelölést visszavonja;
- **egyedi engedély visszavonása:** az MNB a forgalomban lévő törvényes fizetőeszköz utánszavára vonatkozó előírások súlyos megsértése esetén az általa adott engedélyt visszavonja;
- **az intézkedésre hatáskörrel rendelkező hatóság megkeresése,**
pl.: a **Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletét** (a továbbiakban: PSZÁF) **értesítő levél:** az MNB a PSZÁF hatáskörébe eső jogsértést észlelve a PSZÁF intézkedését kéri. E körbe tartozik az az eset is, ha az Európai Unió másik tagállamában engedéllyel rendelkező pénzügyi intézmény, pénzforgalmi intézmény, elektronikuspénz-kibocsátó intézmény magyarországi fióktelepe vagy a határon átnyúló szolgáltatást Magyarországon végző pénzügyi intézmény a figyelmeztető levél, majd a felhívás ellenére sem tartja be az előírásokat, és az MNB a PSZÁF-ot értesíti annak érdekében, hogy az értesítse az Európai Unió másik tagállamának felügyeleti hatóságát a szabályellenes helyzetről, vagy kezdeményezze, hogy a felügyeleti hatóság tegye meg a megfelelő intézkedést;
- **szabálysértési, büntető- vagy egyéb eljárás kezdeményezése**
 - adatszolgáltatással kapcsolatos szabályszegés,
 - a forgalomban lévő törvényes fizetőeszköz és az euro utánszavára vonatkozó szabályok megszegése, valamint
 - egyéb bűncselekmények, illetve szabálysértések gyanújának megállapítása esetén;
- **vezető felszólítása:** az MNB - amennyiben a szabályszegést az adott szervezet a MNB által szabott határidőig nem szüntette meg -, határidő tűzésével felszólítja a szervezet vezetőjét, a rá irányadó szabályok szerint vezető állásúnak minősülő személyt a jogsértés megszüntetésére;
- **bírság kiszabása:** az ellenőrzött személlyel, szervezettel vagy annak vezetőjével, vezető állású személyével szemben.

A fenti intézkedéseket az MNB együttesen és ismételten is alkalmazhatja.

Az MNB monetáris politikájának egyik eszközeként szabályozott kötelező jegybanki tartalék teljesítésének elmaradása esetén az MNB - nem hatósági eljárás keretében, a kötelező jegybanki tartalékra vonatkozó jogszabályban meghatározottak szerint - büntető kamatot érvényesít a nemteljesítő hitelintézettel szemben.

Abban az esetben, ha gyanú merül fel arra, hogy valamely, az MNB ellenőrzési és szankcionálási jogkörének hatálya alá tartozó személy vagy szervezet nem tartja be az előírásokat, esetleg félrevezeti az MNB-t, a jegybank illetékes szervezeti egysége **oron kívüli, eseti hatósági helyszíni ellenőrzést tart.**

Az **MNB** a fenti intézkedések alkalmazásától függetlenül, rendszeresen vagy indokolt esetben az ellenőrzött szervezet és az MNB vezetői közötti **felsőszintű**, illetve az ellenőrzött szervezet és az illetékes szervezeti egység közötti **szakértői szintű megbeszélés keretében, illetve írásban tájékoztatja** az ellenőrzött szervezetet a hatósági ellenőrzés kapcsán kialakított **szakmai álláspontjáról.**

A 2009. október 1-jét megelőzően elkövetett jogszabálysértés esetén az MNB intézkedést saját hatáskörben az elkövetés időpontjában hatályos jogszabályok (a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvény, Pmt., Tvt.) alapján jogosult alkalmazni, bírság kiszabását pedig a PSZÁF-nál kezdeményezheti, a Hpt., Tpt., továbbá a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdéi szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló törvény hatálya alá tartozó pénzügyi szervezettel szemben.

4. A SZANKCIONÁLÁS ALAPELVEINEK ÉRVÉNYESÜLÉSE AZ ESZKÖZRENDSZER ALKALMAZÁSÁKOR

Ha az MNB az általa lefolytatott hatósági ellenőrzés során csupán kisebb szabálytalanságokat tár fel, az ellenőrzött szervezetet, személyt figyelmeztető levél útján figyelmezteti. Ha a hatósági ellenőrzés során feltárt jogsértés(ek) súlyossága, illetőleg más körülmények nem teszik lehetővé (célszerűvé) a figyelmeztetés alkalmazását, továbbá akkor is, ha a figyelmeztető levelet az MNB már alkalmazta, de az nem járt az elvárt eredménnyel (azaz az ellenőrzött szervezet, személy nem szüntette meg kitűzött határidő alatt a jogsértő helyzetet), az MNB a 3. pontban felsorolt egyéb intézkedést alkalmaz.

Az MNB az alkalmazandó intézkedés megválasztásakor figyelemmel van:

- a) a szabályszegés vagy a mulasztás súlyosságára,
- b) a cselekménynek az MNB tv. 22. § (1) bekezdésében meghatározott jogszabályok hatálya alá tartozó személyekre és szervezetekre gyakorolt hatására,
- c) a szabályszegéssel vagy a mulasztással előidézett kockázatra, a kár mértékére, valamint a kárenyhítési hajlandóságra,
- d) a felelős személyek által az MNB-vel kapcsolatban tanúsított együttműködésre,
- e) az intézkedéssel érintett személy jó- vagy rosszsziszeműségére, az általa a szabályszegéssel vagy a mulasztással elért vagyoni előnyre,
- f) az intézkedés alapjául szolgáló adatok, tények, információk eltitkolására vagy annak szándékára, valamint
- g) a szabályszegés, illetve a mulasztás ismétlődésére és gyakoriságára.

Az MNB a bírság összegét az MNB tv. 26. § (1), illetve (2) bekezdésében meghatározott összeghatáron belül, a jogsértéssel okozott sérelemre, a jogsértés súlyára és ismétlődő jellegére tekintettel állapítja meg.

Az MNB a fokozatosság elve alapján akkor alkalmazhat súlyosabb intézkedést, ha a jogsértő személy vagy szervezet a feltárt szabályszegés miatt az MNB által előírt kötelezettségnek (az elmulasztott kötelezettség pótlása, a feltárt hiba kijavítása, stb.) nem tett eleget az előírt határidőre.

Az MNB a szabályszegés, illetve a mulasztás ismétlődésének értékelése során különös súllyal értékeli a következőket, így jogosult a súlyosabb intézkedést alkalmazni, ha

- a) az adatszolgáltatási kötelezettség megsértése esetén 1 éven belül, egyéb szabályszegés esetén 3 éven belül ugyanazon jogsértő személlyel vagy szervezettel szemben a felhívás mint intézkedés eredménytelensége miatt jogerősen jogkövetkezményt állapított meg, vagy
- b) az adatszolgáltatási kötelezettség megsértése esetén 1 éven belül, egyéb szabályszegés esetén 3 éven belül ugyanazon jogsértő személlyel vagy szervezettel szemben ugyanazon jogszabályi vagy hatósági határozatban megállapított rendelkezés megsértése miatt a felhívást mint intézkedést korábban már alkalmazta.

Az MNB nem alkalmaz intézkedést a szabályszegésnek a tudomására jutásától számított három év, az elkövetéstől számított öt év elteltével.

A fokozatosság elvének érvényesítése szempontjából a hatósági ellenőrzések során feltárt szabályszegéseket az MNB összevontan kezeli. Az MNB a fokozatosság elvétől eltérő, enyhébb intézkedést nem alkalmaz.

Az MNB esetenként a fokozatosság elvétől eltérő, a következőnél súlyosabb szankcionálási eszköz is alkalmazhat, ha megítélése szerint az arányosság vagy a hatékonyság másképp nem érvényesíthető.

Az MNB az intézkedések alkalmazásáról határozattal dönt, amennyiben pedig a hatósági ellenőrzése alapján jogsértést nem állapít meg, a hatósági ellenőrzési eljárást végzéssel megszünteti.

5. A DÖNTÉS KÖZLÉSE, NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA

Az MNB a lefolytatott hatósági ellenőrzési eljárásról szóló végzést vagy határozatot minden esetben közli az ellenőrzött szervezettel, személlyel és azzal, akire nézve a döntés jogot vagy kötelezettséget állapít meg.

Az MNB a személyes adatot vagy törvény által védett titkot nem tartalmazó döntését részben vagy egészben a honlapján vagy egyéb módon közzéteheti. A bírságot kiszabó, a tevékenységi vagy egyedi engedélyt, kijelölést szankcióként visszavonó határozatokat az MNB - amennyiben a konkrét esetben eltérően nem dönt - közzéteszi.